

Innst. S. nr. 165

(2004-2005)

Innstilling til Stortinget fra sosialkomiteen

Dokument nr. 8:34 (2004-2005)

Innstilling fra sosialkomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Morten Lund og Ola D. Gløtvold om at det utarbeides en handlingsplan for å redusere sukkerforbruket blant barn og unge

Til Stortinget

SAMMENDRAG

Det fremmes i dokumentet følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen legge fram en handlingsplan for redusert sukkerforbruk blant barn og unge."

Som bakgrunn for forslaget peker forslagsstillerne på at sukkerinntaket blant unge har økt mye den siste tiden, og at høyt sukkerinntak har en rekke uheldige konsekvenser for de unges helse. Det uttales at blant annet forekomsten av diabetes og overvekt er økende, og at mye sukker kan føre til svekket konsentrasjon og læreevne.

Forslagsstillerne mener det nå er behov for en nasjonal handlingsplan for å snu utviklingen og viser til tiltak i andre land som USA og Frankrike.

Forslagsstillerne mener en slik handlingsplan må være en kombinasjon av informasjon og produktmerking om helserisiko, restriktive tiltak i form av avgiftsendringer og dårligere tilgjengelighet. Økt tilgjengelighet til rent, kaldt drikkevann på alle skoler og mer frukt og grønt til lavere pris er tiltak som framheves spesielt.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Bjarne Håkon Hanssen, Britt Hildeng, Asmund Kristoffersen og Gunn Olsen, fra Høyre, Beate Heieren Hundhammer, Bent Høie og Elisabeth Røbekk

Nørve, fra Fremskrittspartiet, lederen John I. Alvheim og Harald T. Nesvik, fra Sosialistisk Venstreparti, Olav Gunnar Ballo og Sigbjørn Mølvik, fra Kristelig Folkeparti, Åse Gunhild Woie Duesund og Per Steinar Osmundnes, og fra Senterpartiet, Ola D. Gløtvold, er bekymret for det høye sukkerforbruket, spesielt blant barn og unge. Høyt sukkerinntak kan bidra til helseskader som diabetes og tannsykdommer. Sukker er også en viktig årsak til overvekt. Overvekt er et økende og alvorlig problem og fører til sykdommer som hjerte/karsykdommer, diabetes, enkelte former for kreft, muskel- og skjelettlidelser samt psykiske problemer. Studier viser at man de siste årene har registrert en kraftig økning av type 2 diabetes. Samtidig har det også skjedd en økning i inntak av sukker.

Komiteen registrerer at Helse- og omsorgsdepartementet har startet arbeidet med å utarbeide en Nasjonal plan for forebygging, forskning og behandling av diabetes. Planen blir ferdig i løpet av 2005. Komiteen formoder at tiltak for å senke sukkerforbruket blir et sentralt tema i handlingsplanen. Komiteen antar at dette temaet også er viktig i arbeidet med oppfølging av St. meld. nr. 16 (2002-2003) Resept for et sunnere Norge.

Komiteen mener det er svært viktig med en rekke tiltak for å redusere sukkerforbruket, og forutsetter at dette blir viet stor oppmerksomhet i de nevnte planer som Regjeringen arbeider med.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti, foreslår at dokumentet vedlegges protokollen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet vil vise til at det i verden i dag finnes dobbelt

så mange overvektige som undervektige. Dette skyldes i stor grad feilernæring og høyt sukkerinntak og at mange matvarer er tilsatt sukermengder langt over det som anbefales av Verdens helseorganisasjon. Spesielt konsumerer mange barn og unge altfor store mengder sukker.

Etter disse medlemmers mening er disse forholdene, sammen med de alvorlige og økende sykdomsproblemene på grunn av sukkerforbruket vi ser og er kjent med, i dag en klar grunn til å iverksette konkrete tiltak for å redusere sukkerforbruket spesielt blant barn og unge.

Disse medlemmer mener at matvaremerkingen må bli bedre når det gjelder sukker og søtningstoffer. Disse medlemmer er blant annet kjent med at det i dag brukes GMO for å omdanne maissukker til fruktose, og at dette brukes til søtningmiddel blant annet i drikkevarer. Disse medlemmer mener disse forholdene må framkomme på varemerkingen, og at også både sukermengde og sukertype må framgå av merkingen av alle varer som har slikt innhold, og også hvilken helserisiko slike varer har. Disse medlemmer vil understreke at en slik merking er av stor betydning også i forhold til en handlingsplan for diabetes slik Regjeringen ble bedt om i forbindelse med statsbudsjettet for 2005, og som skal utarbeides i løpet av dette året.

Ved siden av en skikkelig merking, mener disse medlemmer at informasjon om godt og riktig kosthold må intensiveres og gjøres mer synlig og tilgjengelig. En sterkere bevisstgjøring gjennom økt opplysning og opplæring er et av de viktigste tiltakene som kan gjøres utenom restriktive tiltak som avgiftsendringer og dårligere tilgjengelighet. Disse medlemmer mener blant annet at heimkunnskapsfaget i grunnskolen må styrkes for å skape bedre forståelse for kosthold og sunne kostvaner. Videre må ordningen med frukt og grønt i skolene økes, og tilgangen på rent, kaldt drikkevann må sikres på alle skoler, samtidig som tilgangen på brus og søtsaker begrenses, blant annet ved at brusautomater ikke lenger blir tilgjengelig på grunnskolen.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser til at Norge deltar i et arbeid i EU med hensyn til revisjon av merkeregulverket. Flertallet mener at merking av næringsinnhold i matvarer

er viktig, herunder angivelse av sukkerinnhold, og at dette må prioriteres som en del av det generelle arbeidet med merking av mat.

Flertallet mener at heimkunnskapsfaget i grunnskolen må bidra bevisst til å skape god forståelse for kosthold og sunne kostvaner. Flertallet vil for øvrig vise til gjentatte oppslag i media og rapporter fra flere steder i landet som viser stort engasjement fra foreldre og frivillige organisasjoner for å øke tilgangen på rent og kaldt drikkevann ved skolene. Slikt engasjement fører til sunne holdningsendringer på sikt og vil bidra til at brusautomatene vil kunne bli overflødige og forsvinne.

Komiteens medlem fra Senterpartiet mener det økte sukkerforbruket og de negative konsekvensene dette har for helse og samfunn tilsier at det utarbeides en helhetlig handlingsplan for å redusere sukkerforbruket blant barn og unge. Dette medlem fremmer derfor følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen utarbeide en handlingsplan for å redusere sukkerforbruket blant barn og unge."

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Senterpartiet:

Stortinget ber Regjeringen utarbeide en handlingsplan for å redusere sukkerforbruket blant barn og unge.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteens tilråding fremmes av Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti.

Komiteen viser til dokumentet og merknadene og rår Stortinget til å gjøre følgende

v e d t a k :

Dokument nr. 8:34 (2004-2005) - forslag fra stortingsrepresentantene Morten Lund og Ola D. Gløtvold om at det utarbeides en handlingsplan for å redusere sukkerforbruket blant barn og unge – vedlegges protokollen.

Oslo, i sosialkomiteen, den 14. april 2005

John I. Alvheim
leder

Bjarne Håkon Hanssen
ordfører